



**КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ
БІЗНЕСОМ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА
ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

_____ доц. А. В. Стасишин

“ 31 ” серпня 2022 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА В ПУБЛІЧНОМУ
УПРАВЛІННІ**

галузь знань: 28 «Публічне управління та адміністрування»

спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

спеціалізація: «Публічне адміністрування та управління
бізнесом»

освітній ступінь: бакалавр

форма навчання: денна

ЛЬВІВ 2022

Програма навчальної дисципліни «Національна безпека в публічному управлінні» для студентів за галуззю знань 28 «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітнього ступеня «бакалавр» денної форми навчання

«31 » серпня 2022 року – 7 с.

Розробник: Решота О.А., к. держ упр, доцент, доцент кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом

**Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом
Протокол № 1 від «31 » серпня 2022 р.**

Завідувач кафедри _____ Комарницька Г.О.

**Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу
Протокол № 1 від «31» серпня 2022 р.**

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни є розгляд концептуальних засад реалізації національної безпеки у публічному управлінні в умовах підвищеного рівня безпекових загроз та аналіз складових елементів національної безпеки в контексті глобалізаційних впливів та трансформаційних процесів системи публічного управління України.

Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: формування системи спеціальних знань з питань організації систем публічної безпеки з урахуванням вимог до системи національної безпеки.

Основні завдання

Основні завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення із загальними основними поняттями навчальної дисципліни;
- здійснення аналізу проблем формування системи управління національною безпекою;
- ознайомлення із основними нормативно-правовими актами, що регламентують суспільні відносини в сфері національної безпеки;
- ознайомлення із стратегіями управління національною безпекою в зарубіжних країнах;
- формування загальних уявлень щодо складових елементів національної безпеки в контексті глобалізації;
- оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками у сфері ефективності управління національною безпекою.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки студентів

Дисципліна вивчається після навчальних дисциплін «Вступ до фаху. Теорія та історія управління», «Теорія та практика публічного адміністрування», «Регіональна економіка», «Макроекономіка», «Економіка в європейській інтеграції».

Вимоги до знань і умінь:

За умов успішного виконання вимог щодо опанування науки студент набуде компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- здатність вчитися, здобувати нові знання, уміння, у тому числі в сфері, відмінної від професійної.
- здатність адаптуватися до нових ситуацій у професійній діяльності, бути ініціативним та креативним, генерувати та формулювати нові ідеї, обґрунтовувати їх доцільність.
- здатність аналізувати та структурувати проблему та приймати оптимальні управлінські рішення на основі логічних аргументів та перевірених фактів з діяльності організації.
- здатність до спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Фахові компетентності:

- здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, у тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.

- здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.
- здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.
- здатність аналізувати у структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.
- здатність до управління організацією та організацією її безпеки.
- здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері управління фінансово-економічною безпекою.
- здатність застосовувати інноваційні підходи у сфері управління фінансово-економічною безпекою

Вимоги до знань і умінь:

знати:

- сутність понять «національної безпеки держави», «національні інтереси», «матеріальні, інтелектуальні і духовні цінності Українського народу»; «загроз національній безпеці»; «правова основа національної безпеки», «об'єкти національної безпеки», «небезпека», відмінності між ними та механізми їх впливу на різні складові національної безпеки;
- види загроз національним інтересам і національній безпеці у різних сферах;
- відповідно до виду загроз знати основні напрями державної політики з питань національної безпеки у відповідних сферах;
- основні принципи забезпечення національної безпеки;
- основні функції суб'єктів забезпечення національної безпеки;

уміти:

- критично осмислювати проблемні питання розвитку глобалізованого світу та публічного управління процесами та відносинами у сфері національної безпеки;
- дотримуватись принципів, процедур та алгоритму прийняття управлінських рішень у процесі публічного управління та адміністрування у сфері забезпечення національної безпеки;
- виявляти, ставити та вирішувати прикладні проблеми і задачі у сфері вироблення публічної політики у сферах і міжнародної та європейської безпеки;
- добирати необхідну та релевантну кількісну і якісну інформацію, робити обґрунтовані та неупереджені висновки щодо процесів євроатлантичної інтеграції на основі аналізу даних;
- ідентифікувати, класифікувати та розробляти ієрархії загроз національним інтересам;
- обґрунтовувати заходи адекватного реагування на загрози національній безпеці.

Методика викладання дисципліни передбачає застосування сучасних тренінгових методів навчання, які дозволяють комплексно засвоїти знання та набуті всебічних практичних навичок.

Опанування навчальною дисципліною повинно забезпечувати необхідний рівень сформованості вмінь:

| Назва рівня сформованості вміння | Зміст критерію рівня сформованості вміння |
|---|--|
| 1. Репродуктивний | Вміння відтворювати знання, передбачені даною навчальною програмою |
| 2. Алгоритмічний | Вміння використовувати знання у практичній діяльності при розв'язуванні типових ситуацій |
| 3. Творчий | Здійснювати евристичний пошук і використовувати набуті знання для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій |

Робоча програма складена на 5 кредитів.

Форми контролю – залік.

РОЗДІЛ 2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| Номер теми | Назва теми |
|------------|--|
| 1. | Загальнотеоретичні основи реалізації національної безпеки держави |
| 2. | Організаційно-правове забезпечення національної безпеки в Україні |
| 3. | Національні інтереси та загрози безпеки в публічному управлінні |
| 4. | Публічне управління у сфері забезпечення національної безпеки |
| 5. | Система загроз економічній безпеці держави |
| 6. | Проблеми забезпечення інформаційної безпеки України та шляхи їх подолання. |
| 7. | Забезпечення геополітичної та зовнішньополітичної безпеки України |
| 8. | Екологічна безпека України |
| 9. | Особливості забезпечення військової безпеки України |
| 10. | Реалізація національної безпеки в публічному управлінні: зарубіжний досвід |

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Загальнотеоретичні основи реалізації національної безпеки держави

Поняття національної безпеки. Національні інтереси. Загроза в національній безпеці. Завдання національної безпеки. Класифікація національних інтересів України. Пріоритети національних інтересів. Функціональні елементи національної безпеки. Система забезпечення національної безпеки України. Поняття, зміст і призначення системи забезпечення національної безпеки. Мета, завдання і функції системи забезпечення національної безпеки. Принципи побудови та функціонування системи забезпечення національної безпеки. Сили та засоби забезпечення національної безпеки.

Тема 2. Організаційно-правове забезпечення національної безпеки в Україні

Мета та зміст державної політики із забезпечення національної безпеки. Концептуальні засади забезпечення національної безпеки. Система та суб'єкти забезпечення національної безпеки. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки України. Теоретичні напрями управління національною безпекою. Система управління національною безпекою: поняття, структура та ознаки. Конституційні засади організації та діяльності органів законодавчої, виконавчої та судової влади в сфері управління національною безпекою. Роль права в забезпеченні національної безпеки. Завдання законодавства про національну безпеку. Принципи формування нормативно-правового поля забезпечення національної безпеки. Засоби забезпечення законотворчої діяльності.

Тема 3. Національні інтереси та загрози безпеки в публічному управлінні

Національні інтереси. Пріоритетні напрямки національних інтересів. Класифікація загроз національним інтересам держави. Технології державного реагування на загрози національній безпеці. Методи державного реагування на загрози національній безпеці. Технології врегулювання конфліктних ситуацій

Тема 4. Публічне управління у сфері забезпечення національної безпеки

Методологічні та організаційно-правові засади державного управління у сфері національної безпеки. Функції та критерії ефективності державного управління у сфері національної безпеки

Тема 5. Система загроз економічній безпеці держави

Суть та цілі економічної безпеки. Індикатори економічної безпеки держави. Національні інтереси та загрози економічній безпеці держави. Корупція як загроза економічній безпеці держави

Тема 6. Проблеми забезпечення інформаційної безпеки України та шляхи їх подолання.

Понятійно-категоріальний апарат інформаційної безпеки, основні характеристики. Методи забезпечення інформаційної безпеки. Структура системи забезпечення інформаційної безпеки та компетенція її складових. Категорійно-понятійна система інформаційної безпеки: інформація, інформаційні відносини, інформаційний суверенітет, інформаційний простір (національний): інформаційна інфраструктура, інформаційна система, інформаційні технології інформаційна війна, інформаційна зброя, інформаційна загроза. Характеристика загроз інформаційній безпеці системи державного управління та їх класифікація. Державна політика національної безпеки в інформаційній сфері.

Тема 7. Забезпечення геополітичної та зовнішньополітичної безпеки України

Глобальні виклики та загрози національній безпеці держави. Поняття геополітичної безпеки. Україна як суб'єкт геополітики та сучасні загрози геополітичній безпеці. Система, пріоритетні напрями забезпечення геополітичної безпеки. Зовнішньополітична безпека держави. Мета та основні завдання зовнішньополітичної діяльності держави. Стратегія зовнішньополітичної діяльності України. Напрями зовнішньополітичної діяльності. Інституційна спроможність.

Тема 8. Екологічна безпека України

Понятійно-категоріальний апарат екологічної безпеки: безпека в природокористуванні, екологічна безпека, екологічна політика, навколишнє середовище, природне середовище, біосфера, техносфера, аварія, катастрофа, стихійне лихо, ризик у природокористуванні, збиток, охорона навколишнього природного середовища. Екологічні закони та головні принципи екологічної безпеки. Національні інтереси України в екологічній сфері. Напрями забезпечення національної безпеки в екологічній сфері

Тема 9. Особливості забезпечення військової безпеки України

Поняття воєнної загрози. Види загроз. Воєнна небезпека і воєнні загрози: джерела та характерні ознаки. Існуючі та прогнозовані загрози воєнній безпеці України. Система забезпечення воєнної безпеки. Складові системи воєнної безпеки. Основні напрями, особливості та проблеми реформування Збройних сил України.

Тема 10. Реалізація національної безпеки в публічному управлінні: зарубіжний досвід

Суть та основні поняття управління національною безпекою за кордоном. Нормативно-правове забезпечення питання. Стратегія національної безпеки США. Політика національної безпеки Німеччини. Політика національної безпеки Франції. Державна стратегія національної безпеки Японії. Основні загрози національній безпеці зарубіжних країн. Заходи щодо підвищення рівня національної безпеки зарубіжних країн.

РОЗДІЛ 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Закон України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
2. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України № 1277 від 29.10.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/ME_131588.html.
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 року «Про Стратегію кібербезпеки України: Указ Президента України від 15.03.2016 № 96/2016 URL: www.president.gov.ua/documents/962016-19836.
4. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади : монографія / за заг. ред. О. П. Дзьобаня. – Харків : Право, 2021. – 776 с.
5. Публічне управління та національна безпека : монографія / А. М. Михненко, Н. М. Грущинська, Ю. В. Нестеряк, Я. Ф. Жовнірчик, І. І. Дейнега, В. П. Приходько, М. Л. Ніжніков, Е. М. Макаренко, О. В. Поліщук, І. В. Чібісова ; за ред. д-ра іст. наук, проф. А. М. Михненка і д-ра екон. наук, доц. Н. М. Грущинської. — Київ : НАУ, 2019. — 340 с.
6. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. ред. В.П. Горбуліна. - К.: НІСД, 2017. - 496 с.
7. Сучасний стан, проблеми і перспективи створення в Україні нафтового та енергетичного резервів: аналіт. доповідь / [Дудкін О. М., Мінєв А. Н., Міцай А. О. та ін.]; за заг. ред. Г. Л. Рябцева та О. М. Суходолі. - К.: НІСД, 2018. - 160 с.
8. Ткачук Т.Ю. Забезпечення інформаційної безпеки в умовах євроінтеграції України: правовий вимір: Монографія / Т.Ю. Ткачук. - К. : ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2018. - 411 с.
9. Антонов В. О. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія/ В. О. Антонов; наук. ред. Ю.С. Шемшученко. Київ: ТАЛКОМ, 2017. 576 с.
10. Актуальні питання протидії тероризму у світі та в Україні: аналіт. доповідь / [Резнікова О.О., Місюра А.О., Дрьомов С.В., Войтовський К.Є.]; за заг. ред. О.О. Резнікової. - К.: НІСД, 2017. - 60 с.
11. Варналій З.С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: Вибр. наук. праці / За ред. З.С. Варналія . - К.: НІСД, 2016. - 528 с.
12. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : Вибр. наук. праці / О. С. Власюк. – К. : НІСД, 2016. – 528 с.
13. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. :В..І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смоляннюк та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. – Київ : НАДУ, 2016. – 784 с.
14. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення. : монографія / Криштанович М.Ф., Пушак Я.Я., Флейчук М.І., Франчук В.І. – Львів : Сполом, 2020. – 418 с.
15. Демографічна безпека України та напрями її регулювання: монографія / І.А.Цвігун. - Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2013. - 400 с.
16. Екологічна безпека України: Навчальний посібник / М. І. Хилько. - К., 2017. - 266 с.
17. Економічна безпека в Україні: держави, фірми, особи: [навчальний посібник] / Н. Й. Реверчук, Я. М. Малик, І. І. Кульчицький, С. К. Реверчук. - Львів: ЛФМАУП, - 192 с.
18. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення // З.С. Варналій, Д. Д. Буркальцева, О. С. Саєнко. - Київ: Знання України, 2011. - 299 с.
19. Економічна безпека: навч. посіб. / З. С. Варналій [та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. З. С. Варналія / З. С. Варналій . - К.: Знання, 2009. - 647 с.
20. Ліпкан В. А. Національна безпека України: [навчальний посібник] / В. А. Ліпкан. [2-ге вид.]. - К.: КНТ, 2009. - 576 с.
21. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: Вибр. наук. праці / О. С. Власюк. - К.: НІСД, 2016. - 528 с.

22. Забезпечення безперервності процесу управління у сфері національної безпеки / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/111AZ-governance-continuity-112-928b5.pdf>
23. Загрози у сфері екологічної безпеки та їх вплив на стан національної безпеки (моніторинг реалізації стратегії національної безпеки) / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/Monitoring-Eco-Ivaniuta-01d1c.pdf>
24. Загрози у сфері екологічної та техногенної безпеки та їх вплив на стан національної безпеки (моніторинг реалізації стратегії національної безпеки) / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/111Eco-Threats-Ivaniuta-2019-3040a.pdf>

Інтернет-ресурси

1. Сервер Верховної Ради України: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Кабінет Міністрів України – <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України – <http://www.niss.gov.ua/>
4. Нормативні акти України: www.nau.kiev.ua
5. Сайт Президента України <http://www.president.gov.ua>
6. Сайт Кабінету Міністрів України. <https://www.kmu.gov.ua/control>
7. Портал Центру політико-правових реформ <http://www.pravo.org.ua/>

РОЗДІЛ 5. РЕСУРСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

| Ресурси мережі Інтернет | Ресурси мережі факультету управління фінансами та бізнесу з навчальної дисципліни |
|--|--|
| <ol style="list-style-type: none"> 1. Сервер Верховної Ради України: https://www.rada.gov.ua/ 2. Кабінет Міністрів України – https://www.kmu.gov.ua/ 3. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України – http://www.niss.gov.ua/ 4. Нормативні акти України: www.nau.kiev.ua 5. Сайт Президента України http://www.president.gov.ua 6. Сайт Кабінету Міністрів України. https://www.kmu.gov.ua/control 7. Портал Центру політико-правових реформ http://www.pravo.org.ua/ | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Силабус ▪ Стандарти освіти (Освітньо-наукова програма); ▪ Навчальні та робочі навчальні плани; ▪ Програму навчальної дисципліни; ▪ Робочу програму навчальної дисципліни; ▪ Семестровий план; ▪ Навчально-методичні матеріали для проведення лекцій. Конспект лекцій з навчальної дисципліни; ▪ Плани семінарських занять і методичні рекомендації щодо їх проведення з навчальної дисципліни; ▪ Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання з навчальної дисципліни; ▪ Завдання для індивідуальної роботи студента (індивідуальні навчально-дослідні завдання) і методичні рекомендації щодо їх виконання з навчальної дисципліни; ▪ Засоби діагностики знань та умінь студентів; ▪ Завдання для модульного та підсумкового контролю знань; ▪ Методичні, мультимедійні, опорні матеріали для лекційних, семінарських (практичних) занять; |

- | | |
|--|---|
| | <ul style="list-style-type: none">▪Рекомендована література на поточний навчальний рік;▪Дистанційний курс із зазначенням місця його знаходження, доступу (за умови запровадження);▪Законодавчі та інструктивно-методичні матеріали, альбоми схем, бланковий матеріал. |
|--|---|